

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

18.04.2019

5/1966

Київ

Про схвалення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-9 від 14 березня 2019 року)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", враховуючи рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13 жовтня 2016 року № 81 "Про підготовку висновків Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проектів законодавчих актів, поданих на розгляд Кабінету Міністрів України чи Верховної Ради України", Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРИШИЛО:

1. Схвалити висновок Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-9 від 14 березня 2019 року), що додається.

2. Департаменту координації антикорупційної політики забезпечити направлення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції, схваленого пунктом 1 цього рішення, до Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохранної діяльності та Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національного агентства з питань запобігання корупції Серьогіна О.Ю.

Голова

Олександр МАНГУЛ

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення
Національного агентства

Протокол № 41
засідання Національного агентства
від 18 квітня 2019 року

СХВАЛЕНО

Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції

12 листопада 2019 року № 1066

ВИСНОВОК

**Національного агентства з питань запобігання корупції
щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального
та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності
за незаконне збагачення"**

(проект внесений народними депутатами України

Левченком Ю.В., Головком М.Й. та іншими,
реєстр. № 10110-9 від 14 березня 2019 року)

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) опрацювало проект Закону України "Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (далі – законопроект), яким у статті 368⁵ Кримінального кодексу України (далі – КК України) пропонується встановити кримінальну відповідальність за незаконне збагачення, та висловлює такі зауваження до його положень.

Відповідно до частини першої статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту кримінально караним визнаватиметься набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або її близькими родичами та/або членами сім'ї у власність активів у значному розмірі, якщо вона знала або могла знати, що такі активи не могли бути набуті з використанням законного доходу особи, її близьких родичів та/або членів сім'ї або осіб, які відчували такі активи, а так само передача особою, членами її сім'ї та/або її близькими родичами таких активів будь-якій іншій особі, під якою згідно з пунктом 3 примітки до цієї ж статті розумітиметься укладення будь-яких правочинів, на підставі яких виникає право власності або право користування на активи, а також надання іншій особі грошових коштів чи іншого майна для укладення таких правочинів.

По-перше, для притягнення до кримінальної відповідальності за незаконне збагачення публічна особа має набути у власність активи або передати їх іншій особі, тоді як фактичний контроль (користування та розпорядження) над активами, які будуть предметом незаконного збагачення, може здійснюватися не лише у такий спосіб, а тому пропонований у зазначеній нормі склад злочину не охоплюватиме, наприклад випадків, коли публічна особа, здійснюючи контроль над певним підприємством, надає вказівки його керівнику укласти правочин щодо певних активів.

По-друге, умовою притягнення до кримінальної відповіальності за незаконне збагачення пропонується визначити усвідомлення публічною особою того, що активи у значному розмірі не могли бути набуті з використанням законного доходу, тоді як значення терміна "законний доход" в положеннях законопроекту не розкрите.

При цьому такий підхід до формулювання норм КК України може призвести до свавільного трактування правоохоронними органами вимог законодавства та, як наслідок, до безпідставного притягнення осіб до кримінальної відповіальності.

По-третє, кримінально караним, виходячи з положень пропонованої законопроектом редакції статті 368⁵ КК України, визнаватиметься набуття публічною особою у власність активів, які не могли бути набуті з використанням законного доходу близьких осіб та/або членів сім'ї або осіб, які відчужували такі активи, тобто ймовірно, що такі активи могли бути одержані іншою особою завідомо злочинним шляхом.

Таким чином, положення зазначененої статті створюватимуть конкуренцію з іншими нормами Особливої частини КК України, а саме (залежно від обставин) із статтею 198 КК України, якою встановлена кримінальна відповіальність, зокрема за придбання майна, одержаного злочинним шляхом, або статтею 209 КК України, яка визначає кримінально караним, серед іншого вчинення фінансової операції чи правочину з коштами або іншим майном, одержаними внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів, а так само набуття коштів чи іншого майна, одержаних внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) доходів.

По-четверте, суб'єктом незаконного збагачення пропонується визначити не лише публічну особу, а й близьких родичів та членів сім'ї такої особи.

У зв'язку з цим необхідно звернути увагу на положення статті 20 Конвенції ООН проти корупції, відповідно до змісту положень якої під умисним незаконним збагаченням розуміється значне збільшення активів саме державної посадової особи, яке перевищує її законні доходи, тобто вони не вимагають встановлювати відповіальність за незаконне збагачення близьких родичів чи членів сім'ї публічних осіб.

Враховуючи викладене, Національне агентство не підтримує пропоновану законопроектом редакцію статті 368⁵ КК України.

Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції

Олександр МАНГУЛ